GENERALINĖS ADVOKATĖS
ELEANOR SHARPSTON IŠVADA,
pateikta 2016 m. kovo 17 d.[1]

Byla C-155/15

George Karim
prieš
Migrationsverket

(Kammarrätten i Stockholm (Stokholmo apeliacinis administracinis teismas, Švedija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prieglobstis — Tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimas — Atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai — Reglamento (ES) Nr. 604/2013 27 straipsnio 1 dalies aiškinimas — Teisės pateikti skundą arba prašyti persvarstyti sprendimą apimtis — 19 straipsnio 2 dalies reikšmė“

Įžanga

1. Šis *Kammarrätten i Stockholm* (Stokholmo apeliacinis administracinis teismas, toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su prašymu byloje *Ghezelbash* (C-63/15). Abiem atvejais prieglobsčio prašytojas siekia apskųsti valstybės narės, kurioje jis yra, kompetentingų institucijų sprendimą perduoti jį kitai valstybei narei, susitarusiai su pirmąja valstybe nare, jog prisiims atsakomybę už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Bylose keliamas svarbus klausimas. Ar Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 (toliau – Reglamentas „Dublinas III“)[2], kaip ir jo pirmtakas Reglamentas (EB) Nr. 343/2003 (toliau – Reglamentas „Dublinas II“)[3], tėra tarpvalstybinis mechanizmas, pagal kurį individualus prieglobsčio prašytojas negali apskųsti priimto sprendimo? Ar toks asmuo gali pateikti skundą arba prašyti persvarstyti sprendimą jį perduoti pagal Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį tuo pagrindu, kad neteisingai taikyti atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai?

2. Kadangi su kiekvieno prašytojo prašymu susijusios skirtingos faktinės aplinkybės, kyla nevienodų konkrečių klausimų. Todėl pateiksiu dvi išvadas tą pačią dieną. Mano išvadoje byloje *Ghezelbash* (54–84 punktai) pateikta detali Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalies aiškinimo analizė. Toliau 20–35 punktuose šiuos savo argumentus taikau bylai *Karim*.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (OL L 180, 2013, p. 31).

3 — 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 343/2003, nustatantis valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus (OL L 50, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 109).

3. Bendrą Europos prieglobsčio sistemą (toliau – BEPS) sudaro įvairios priemonės, taip pat reglamentai, kuriais siekiama sparčiai nustatyti valstybę narę, atsakingą už asmens prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Šios priemonės kartu vadinamos Dublino sistema [4]. Jeigu trečiosios šalies pilietis turi ryšį daugiau nei su viena valstybe nare (pavyzdžiui, todėl, kad jis atvyksta į Europos Sąjungą į vieną valstybę narę, o prieglobsčio prašymą teikia kitoje valstybėje narėje), būtina nustatyti, kuri valstybė narė atsako už jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai išdėstyti griežta hierarchine tvarka (toliau – III skyriaus kriterijai) Reglamente „Dublinas III“. Jeigu vadovaudamasi tais kriterijais valstybė narė, kurioje teikiamas prieglobsčio prašymas, mano, jog prašymą turėtų nagrinėti kita valstybė narė, pirmoji valstybė gali prašyti antrosios valstybės priimti prašytoją atgal (arba prisiimti už jį atsakomybę). Išsprendus šį klausimą, prieglobsčio prašymas nagrinėjamas remiantis atitinkamame BEPS akte [5] nustatytomis taisyklėmis.

4. Byloje *Abdullahi* [6] nagrinėdamas Reglamento „Dublinas II“ 19 straipsnio 2 dalį Teisingumo Teismas nusprendė, jog pagrindai teikti skundą arba prašyti persvarstyti sprendimą perduoti riboti, jeigu valstybė narė sutinka prisiimti atsakomybę už prieglobsčio prašytoją. Faktiškai prašytojas gali apskųsti tokį sprendimą tik esant sisteminių prieglobsčio suteikimo procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų toje valstybėje narėje trūkumų, dėl kurių yra rimtas pagrindas manyti, jog kyla tikra rizika, kad su juo bus nežmoniškai ir žeminančiai elgiamasi, kaip apibrėžta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos [7] 4 straipsnyje.

5. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad dabar iškilo šie klausimai: ar Sprendimas *Abdullahi* vis dar taikomas galiojant Reglamentui „Dublinas III“? Ar asmuo, kaip antai G. Karim, negali apskųsti kompetentingų institucijų atliekamo III skyriaus kriterijų taikymo pateikdamas skundą arba prašydamas persvarstyti sprendimą pagal to reglamento 27 straipsnio 1 dalį? Kokių pasekmių kyla prieglobsčio prašytojui tuo atveju, jei taikoma Reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnio 2 dalis [8]?

Teisinis pagrindas

6. Svarbios Chartijos nuostatos ir Dublino sistemos teisinis pagrindas pateikti išvados *Ghezelbash* byloje 6–8 ir 9–25 punktuose. Remiantis tuometinės Europos Bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos dvišaliu tarptautiniu susitarimu, Dublino sistema taikoma Šveicarijos Konfederacijai [9]. Remdamasi šio susitarimo 5 straipsnio 2 dalimi, Šveicarijos Konfederacija pateikė Teisingumo Teismui rašytines pastabas šioje byloje.

4 — Galiojantys aktai yra šie: i) Reglamentas „Dublinas III“, kuriuo buvo pakeistas Reglamentas „Dublinas II“; ii) 2003 m. rugsėjo 2 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1560/2003, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles (OL L 222, 2003, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 200) (tas reglamentas buvo iš dalies panaikintas Reglamentu „Dublinas III“ ir iš esmės pakeistas 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 118/2014, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas Nr. 1560/2003 (OL L 39, 2014, p. 1) (toliau – Įgyvendinimo reglamentas); iii) Reglamentas „Eurodac“. Dėl pastarosios priemonės žr. šios išvados 11 punktą bei 10 ir 11 išnašas.

5 — Šie aktai yra tokie: 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija) (OL L 180, 2013, p. 60) (toliau – Procedūrų direktyva) ir 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (nauja redakcija) (OL L 337, 2011, p. 9) (toliau – Priskyrimo direktyva). Nuo 2013 m. gruodžio 21 d. ši direktyva panaikino ir pakeitė 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvą 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, 2004, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 96).

6 — Sprendimo *Abdullahi*, C-394/12, EU:C:2013:813, 60 ir 62 punktai. Toje byloje Teisingumo Teismas aiškino Reglamento „Dublinas II“ 19 straipsnio 2 dalį.

7 — OL C 83, 2010, p. 389 (toliau – Chartija).

8 — Visas šios dalies tekstas pateiktas 10 punkte.

9 — Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl kriterijų ir mechanizmų, padedančių nustatyti valstybę, atsakingą už valstybėje narėje ar Šveicarijoje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, įsigaliojo 2008 m. kovo 1 d. (OL L 53, 2008, p. 5).

7. Kitos svarbios nuostatos yra šios.

8. Reglamento „Dublinas III“ 13 straipsnio 1 dalis įtraukta į jo III skyrių, kuriame įtvirtinti atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijai. Joje nustatyta: „kai remiantis tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais, apibūdintais šio reglamento 22 straipsnio 3 dalyje nurodytuose dviejuose sąrašuose, <...> nustatoma, kad prašytojas neteisėtai kirto valstybės narės sieną, sausuma, jūra ar oru atvykdamas iš trečiosios šalies, už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta valstybė narė, į kurią jis taip atvyko. Tos atsakomybės nelieka praėjus 12 mėnesių nuo tokio neteisėto sienos kirtimo dienos. <...>“

9. V skyrius pavadintas „Atsakingos valstybės narės pareigos“. 18 straipsnyje nustatyta:

„1. Pagal šį reglamentą atsakinga valstybė narė įpareigojama:

a) 21, 22 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis perimti savo žinion prašytoją, prašymą pateikusį kitoje valstybėje narėje;

b) 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti prašytoją, kurio prašymas yra nagrinėjamas ir kuris paprašė tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje arba be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento yra kitoje valstybėje narėje;

c) 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti trečiosios šalies pilietį arba asmenį be pilietybės, atsiėmusį nagrinėjamą prašymą ir paprašiusį tarptautinės apsaugos kitoje valstybėje narėje arba esantį kitos valstybės narės teritorijoje be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento;

d) 23, 24, 25 ir 29 straipsniuose nustatytomis sąlygomis atsiimti trečiosios šalies pilietį arba asmenį be pilietybės, kurio prašymas buvo atmestas ir kuris paprašė apsaugos kitoje valstybėje narėje arba kuris be teisę gyventi šalyje patvirtinančio dokumento yra kitoje valstybėje narėje.

<...>“

10. 19 straipsnyje nustatyta:

„1. Jei valstybė narė prašytojui išduoda teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą, tai valstybei narei pereina 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos pareigos.

2. 18 straipsnio 1 dalies c arba d punktuose nurodytos pareigos nebetaikomos, kai atsakinga valstybė narė, paprašyta perimti žinion arba atsiimti prašytoją arba kitą 18 straipsnio 1 dalies c arba d punkte nurodytą asmenį, gali nustatyti, kad atitinkamas asmuo ne trumpiau kaip tris mėnesius yra išvykęs iš valstybių narių teritorijos, išskyrus atvejus, kai tas asmuo turi atsakingos valstybės narės išduotą galiojantį teisę gyventi šalyje patvirtinantį dokumentą.

Prašymas, pateiktas pasibaigus pirmoje pastraipoje nurodytam nebuvimo laikotarpiui, laikomas nauju prašymu, dėl kurio pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra.

<...>“

11. EURODAC duomenų bazė yra Dublino sistemos įgyvendinimo priemonė. Joje saugomi, be kita ko, prieglobsčio prašytojų pirštų atspaudai. Ji naudojama prašytojų tapatybei nustatyti, sužinoti, ar jie anksčiau buvo pateikę prašymus ES valstybėje narėje, ir Dublino reglamentų veiksmingam taikymui užtikrinti [10].

Faktinės aplinkybės, procesas ir pateikti prejudiciniai klausimai

12. G. Karim yra Sirijos pilietis. 2014 m. kovo 3 d. jis pateikė prieglobsčio prašymą Švedijoje. Atlikus patikrinimą EURODAC duomenų bazėje [11], tapo aišku, kad jis anksčiau – 2013 m. gegužės 14 d. – buvo pateikęs tokį prašymą Slovėnijoje. Todėl 2014 m. kovo 20 d. Švedijos valdžios institucijos paprašė atitinkamų Slovėnijos institucijų prisiimti atsakomybę už G. Karim prašymo nagrinėjimą pagal Reglamento „Dublinas III“ 18 straipsnio 1 dalį. 2014 m. balandžio 3 d. Slovėnijos valdžios institucijos sutiko patenkinti šį prašymą. Kitą dieną Švedija pranešė Slovėnijai, kad turi papildomos informacijos, rodančios, jog G. Karim ilgiau nei tris mėnesius buvo išvykęs iš valstybės narės teritorijos, kaip tai suprantama pagal reglamento 19 straipsnio 2 dalį. Prašytojo pase nebuvo atvykimo į Slovėniją ir išvykimo iš jos spaudų, tačiau yra 2013 m. liepos 20 d. atvykimo į Libaną spaudas. 2014 m. gegužės 12 d. Slovėnija patvirtino sutinkanti nagrinėti G. Karim prieglobsčio prašymą. Tuomet kitą dieną Švedija atmetė jo prieglobsčio prašymą ir priėmė sprendimą dėl jo perdavimo.

13. G. Karim skundą dėl šio sprendimo *Förvaltningsrätten i Stockholm, migrationsdomstolen* (Stokholmo administracinis teismas, Migracijos teismas) atmetė dėl šių motyvų: i) jis nebuvo grindžiamas Teisingumo Teismo Sprendime *Abdullahi* nurodytu vieninteliu ribotu pagrindu; ii) kadangi Slovėnija sutiko nagrinėti G. Karim prašymą, klausimas, ar jis tris mėnesius buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijų, nebuvo svarbus priimant sprendimą dėl perdavimo. Skundą dėl šio sprendimo dabar nagrinėja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

14. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, jo nuomone, Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje pakeista taisyklė dėl teisių gynimo priemonių, kuri anksčiau buvo įtvirtinta Reglamento „Dublinas II“ 19 straipsnio 2 dalyje. Jis visų pirma remiasi aplinkybe, kad 19 konstatuojamoji dalis yra sudėtinė Reglamento „Dublinas III“ preambulės dalis, o jo 27 straipsnio 1 dalies formuluotė gerokai skiriasi nuo šios nuostatos pirmtakės formuluotės. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat pažymi, kad Reglamentas „Dublinas III“ buvo papildytas ir kitomis nuostatomis, be kita ko, dėl teisinės pagalbos, ir kad Teisingumo Teismas dar nėra išaiškinęs 27 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos teisės pateikti skundą arba prašymą persvarstyti apimties.

15. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis SESV 267 straipsniu, prašo Teisingumo Teismo priimti prejudicinį sprendimą dėl šių klausimų:

„1. Ar [Reglamente „Dublinas III“] įtvirtintos naujos nuostatos dėl veiksmingų teisių gynimo priemonių (šio reglamento 19 konstatuojamoji dalis ir jo 27 straipsnio 1 ir 5 dalys) reiškia, kad prieglobsčio prašytojas taip pat gali ginčyti šio reglamento [Nr. 604/2013] III skyriuje nustatytus kriterijus, kuriais remiantis nuspręsta jį perduoti kitai valstybei narei, sutikusiai jį priimti, ar

10 — 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 603/2013 dėl *Eurodac* sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su *Eurodac* sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013, p. 1). Šis reglamentas taikomas nuo 2015m. liepos 19 d. ir galioja šiuo metu. Tačiau jis nebuvo taikomas byloje nagrinėjamu laikotarpiu.

11 — Nagrinėjamu laikotarpiu EURODAC duomenų bazės teisinis pagrindas buvo 2000 m. gruodžio 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2725/2000 dėl *Eurodac* sistemos sukūrimo pirštų atspaudams lyginti siekiant veiksmingiau taikyti Dublino konvenciją (OL L 316, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 26).

veiksmingos teisių gynimo priemonės gali reikšti tik teisę, kad būtų įvertinta, ar valstybės narės, į kurią nuspręsta perduoti prašytoją, prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų (pagal Teisingumo Teismo sprendimą *Abdullahi*)?

2. Jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad galima ginčyti reglamento [Nr. 604/2013] III skyriuje nustatytus kriterijus, taip pat prašoma atsakyti į kitą klausimą. Ar [Reglamento „Dublinas III“] 19 straipsnio 2 dalis reiškia, kad šis reglamentas negali būti taikomas, kai prieglobsčio prašytojas įrodo, kad jis buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijos ne trumpiau kaip tris mėnesius?

16. Rašytines pastabas Teisingumo Teismui pateikė Čekijos Respublikos, Prancūzijos, Graikijos, Nyderlandų ir Šveicarijos vyriausybės bei Europos Komisija. 2015 m. gruodžio 15 d. teismo posėdyje tos pačios šalys, išskyrus Čekijos Respubliką ir Šveicarijos Konfederaciją, taip pat G. Karim, *Migrationsverket* (Migracijos tarnyba) ir Švedija pateikė pastabas žodžiu.

Vertinimas

Pirminės pastabos

17. Kaip pažymėjau savo išvadoje byloje *Ghezelbash*, BEPS grindžiama prielaida, kad visos dalyvaujančios valstybės paiso pagrindinių teisių, įskaitant Ženevos konvencijoje dėl pabėgėlių statuso [12] ir Europos žmogaus teisių konvencijoje įtvirtintas teises, ir kad valstybės narės gali ir turi turėti abipusį pasitikėjimą jų garantuojamu apsaugos lygiu. Reglamentas „Dublinas III“ buvo priimtas atsižvelgiant į tą abipusio pasitikėjimo principą siekiant racionalizuoti prieglobsčio prašymų tvarkymą, išvengti sistemos perkrovos dėl skirtingų valstybių narių valdžios institucijų pareigos nagrinėti daugelį to paties prašytojo prašymų, padidinti teisinį saugumą nustatant už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę ir užkirsti kelią palankesnio teisinio reglamentavimo paieškoms. Praktiškai bendrasis Dublino sistemos tikslas yra paspartinti prašymų tvarkymą, paisant ir prieglobsčio prašytojų, ir dalyvaujančių valstybių interesų [13].

18. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad G. Karim pirmą prieglobsčio prašymą pateikė 2013 m. gegužės 14 d. Slovėnijoje. Tačiau šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas atsižvelgiant į jo 2014 m. kovo 3 d. Švedijoje pateiktą prieglobsčio prašymą. Šiam prašymui taikomas Reglamentas „Dublinas III“ [14]. Pritaikiusios III skyriaus 13 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą kriterijų, Švedijos institucijos pripažino Slovėniją atsakinga valstybe nare ir užmezgė būtinus kontaktus su atitinkamomis Slovėnijos institucijomis; šios prisiėmė atsakomybę už G. Karim prašymo nagrinėjimą.

19. G. Karim teigia, kad negali būti perduotas Slovėnijai dėl dviejų priežasčių. Pirma, šios šalies pareiga išnagrinėti jo prašymą išnyko pagal Reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnio 2 dalį. Antra, jis negali būti perduotas šiai šaliai dėl humanitarinių priežasčių, nes prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygos Slovėnijoje turi tokių sisteminių trūkumų, kad kyla pavojus, jog bus pažeistos jo teisės. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neprašė pateikti papildomų gairių dėl antrojo G. Karim skundo aspekto (kuriam bet kuriuo atveju taikomas Teisingumo Teismo sprendimas *Abdullahi*, ir Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalies antra pastraipa) [15] ir pats nenurodė jokių argumentų šiuo klausimu. Savo išvadoje detaliau nenagrinėsiu šio G. Karim skundo aspekto.

12 — Pasirašyta 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje, įsigaliojo 1954 m. balandžio 22 d. (Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 189 t., p. 150, Nr. 2545), papildyta Protokolu dėl pabėgėlių statuso, sudarytu 1967 m. sausio 31 d. Niujorke ir įsigaliojusiu 1967 m. spalio 4 d.

13 — Sprendimo *NS*, C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 78 ir 79 punktai.

14 — Šis reglamentas įsigaliojo 2014 m. sausio 1 d.

15 — Žr. šios išvados 30 punktą.

Dėl pirmojo klausimo

20. Pirmajame klausime keliamos problemos panašios į iškeltąsias pirmajame klausime byloje *Ghezelbash*. Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat iš esmės prašo pateikti gaires dėl Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalies, siejamos su jo 19 konstatuojamąja dalimi, aiškinimo ir taikymo srities. Jis siekia sužinoti, ar tokiomis aplinkybėmis, kai valstybė narė taiko III skyriaus kriterijus ir pripažįsta kitą valstybę narę, į kurią prieglobsčio prašytojas buvo atvykęs anksčiau, atsakinga už jo prašymo nagrinėjimą, o ši valstybė sutinka prisiimti atsakomybę, prašytojas gali ginčyti sprendimą jį perduoti tuo pagrindu, kad nurodyti kriterijai buvo taikomi klaidingai; arba ar skundą pagal 27 straipsnio 1 dalį galima paduoti tik Teisingumo Teismo sprendime *Abdullahi* nurodytu atveju.

21. G. Karim ir Čekijos Respublika teigia, kad prieglobsčio prašytojai gali ginčyti sprendimus dėl perdavimo pagal reglamento 27 straipsnio 1 dalį, remdamiesi III skyriaus kriterijais. Savo išvadoje byloje *Ghezelbash* šį siūlomą aiškinimą pavadinau „trečiuoju variantu“. Tačiau Čekijos Respublika pabrėžia, jog prašytojas neturi bendrosios teisės rinktis, kuri valstybė narė nagrinės jo prieglobsčio prašymą.

22. Migracijos tarnyba, Prancūzija, Graikija, Švedija ir Komisija nepritaria šiam požiūriui. Jos mano, kad teisė pateikti skundą arba prašymą persvarstyti pagal 27 straipsnio 1 dalį taikoma tik tais atvejais, kai remiamasi Sprendime *Abdullahi* įtvirtintais kriterijais arba kai pažeidžiamos pagal Reglamentą „Dublinas III“ prašytojui aiškiai suteiktos teisės, pavyzdžiui, teisė į pagarbą šeimos gyvenimui. Savo išvadoje byloje *Ghezelbash* šį siūlomą aiškinimą pavadinau „antruoju variantu“.

23. Nyderlandai teigia, kad teisė pateikti skundą arba prašymą persvarstyti taikoma tik tais atvejais, kai taikomi Sprendime *Abdullahi* įtvirtinti pagrindai (savo išvadoje byloje *Ghezelbash* tai vadinu „pirmuoju variantu“).

24. Kaip ir byloje *Ghezelbash*, manau, kad Sprendime *Abdullahi* Teisingumo Teismo padarytos išvados negalima automatiškai pritaikyti atsakant į pirmąjį klausimą remiantis pirmuoju variantu.

25. Pirma, labai ypatingos (ir kartu labai sudėtingos) *Abdullahi* bylos aplinkybės[16] mažai panašios į G. Karim atvejį. Nors buvo nustatyta, kad G. Karim pirma paprašė prieglobsčio Slovėnijoje, todėl Švedijoje jo pateiktas prašymas yra antrasis, niekas nepatvirtina, kad jis buvo susijęs su daugiau nei viena ES valstybe nare prieš pateikiant prašymą Švedijoje. Veikiau kyla klausimas, ar jis buvo išvykęs iš ES teritorijos bent tris mėnesius prieš pateikdamas šį antrąjį prašymą ir ar dėl to Slovėnijos atsakomybė už jį išnyko pagal Reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnio 2 dalį. Šis klausimas nebuvo kilęs byloje *Abdullahi*, kurioje buvo nagrinėjama kitokia situacija, susijusi ne su dviem, o su trimis valstybėmis narėmis.

26. Antra, Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalies formuluotė, kurią Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti, gerokai skiriasi nuo Reglamento „Dublinas II“ 19 straipsnio 2 dalies, kurią Teisingumo Teismas aiškino Sprendime *Abdullahi*. Todėl Sprendimo *Abdullahi* motyvų negalima taikyti automatiškai.

27. Kaip paaiškinau savo išvadoje byloje *Ghezelbash*, Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalyje nėra aiškių nuostatų dėl persvarstymo apimties taikant šį reglamentą. Tačiau aišku, kad skirtingai nei buvo įtvirtinta Reglamento „Dublinas II“ 19 straipsnio 2 dalyje, teisė apskųsti sprendimą dėl perdavimo yra privalomo pobūdžio. Prieš priimdama tokį sprendimą valstybė narė, kurioje yra prieglobsčio prašytojas, privalo taikyti III skyriaus kriterijus ir nustatyti, ar atsakinga valstybė yra ji

16 — *Abdullahi* byla trumpai apibūdinama ir aptariama mano išvados byloje *Ghezelbash* 48–53 punktuose.

pati, ar kita valstybė narė. Jeigu antroji valstybė sutinka būti atsakinga valstybe nare, pirmoji valstybė narė gali priimti sprendimą dėl perdavimo. Prašytojas negali pateikti skundo arba prašymo persvarstyti, kol prašančioji valstybė nepriėmė sprendimo dėl perdavimo. Taigi skundo arba prašymo persvarstyti negalima grįsti vien prašomos valstybės narės sutikimu prisiimti atsakomybę [17].

28. Nesant aiškios nuostatos, ar teisės pateikti skundą arba prašymą persvarstyti apimtis yra pakankamai plati, kad apimtų visą Reglamentą „Dublinas III“, ar ji taikoma tik esant Sprendime *Abdullahi* nurodytam pagrindui, būtina išnagrinėti reglamento tikslą ir kontekstą [18].

29. Reglamento „Dublinas III“ 19 konstatuojamojoje dalyje (kuri, kaip materialinė nuostata, išreikšta 27 straipsnio 1 dalyje) aiškiai nustatyta, kad siekiant užtikrinti prašytojų teisių apsaugą, teisinės garantijos ir teisė į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kai priimami sprendimai dėl perdavimo, apima tiek „šio reglamento taikymą“, „tiek teisinės ir faktines aplinkybes, susiklosčiusias valstybėje narėje, kuriai [gali būti] perduodamas prašytojas“.

30. Antroji šios garantijos dalis, mano nuomone, susijusi su tuo, kas įtvirtinta Reglamento „Dublinas III“ 3 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje. Jei prašytojo neįmanoma perduoti paskirtai atsakinga valstybei narei, nes esama pagrįstų priežasčių manyti, kad tos valstybės narės prieglobsčio procedūra ir prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, dėl kurių esama nežmoniško ar žeminančio elgesio, kaip apibrėžta Chartijos 4 straipsnyje, rizikos, atsakingos valstybės narės nustatymo procedūrą atliekanti valstybė narė turi toliau nagrinėti III skyriuje išdėstytus kriterijus, kad nustatytų, ar kita valstybė narė galėtų būti paskirta atsakinga [19].

31. Pirmąją garantijos dalį būtų logiška aiškinti taip: būdas, kuriuo Reglamentas „Dublinas III“ taikomas valstybėse narėse, patenka į 27 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

32. Mano išvadoje byloje *Ghezelbash* aš detaliai išanalizavau Teisingumo Teismui siūlytus tris 27 straipsnio 1 dalies tinkamo aiškinimo variantus ir pritariau trečiajam variantui, kuris leistų apskųsti sprendimą dėl perdavimo pagal Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalį tuo pagrindu, kad kompetentingos institucijos netinkamai taikė III skyriaus kriterijus. Pagarbiai siūlau Teisingumo Teismui susipažinti su šia detalia analize (mano išvados byloje *Ghezelbash* 54–84 punktai) ir darau tą pačią išvadą, kokią padariau toje byloje. Noriu tik pridurti kelias pastabas.

33. Pirma, G. Karim (kaip ir M. Ghezelbash) siekia užginčyti, jo nuomone, netinkamą III skyriaus kriterijų taikymą. Tam, kad jis galėtų veiksmingai išdėstyti savo nuomonę apie sprendimą dėl perdavimo, jis turi turėti galimybę pateikti skundą ar prašymą persvarstyti remdamasis klaidingu šių kriterijų taikymu.

34. Antra, pažymiu, kad G. Karim (kaip ir M. Ghezelbash) nesiremia kurios nors Reglamentu „Dublinas III“ jam suteiktos materialinės arba procesinės teisės, pavyzdžiui, įtvirtintos 4 ir 5 straipsniuose, arba teisės į šeimos susijungimą, numatytos 9–11 straipsniuose, pažeidimu. Vadinasi, pagal antrąjį variantą jis neturėtų teisės pateikti skundo ar prašymo persvarstyti. Visiška ir veiksminga teisminė apsauga jam būtų suteikta tik pasirinkus trečiąjį (o ne antrąjį) variantą kaip teisingą Reglamento „Dublinas III“ 27 straipsnio 1 dalies aiškinimą.

35. Todėl darau išvadą, kad Reglamentas „Dublinas III“ aiškintinas taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, prašytojas turi teisę pagal šio reglamento 27 straipsnio 1 dalį pateikti teismui skundą ar prašymą persvarstyti ir prašyti patikrinti, ar kompetentingos institucijos teisingai taikė III skyriaus kriterijus, kai priėmė sprendimą perduoti jį kitai valstybei narei, kad ši išnagrinėtų jo tarptautinės apsaugos prašymą.

17 — Žr. mano išvados byloje *Ghezelbash* 57–59 punktus.

18 — Sprendimo *Petrosian ir kt.*, C-19/08, EU:C:2009:41, 34 punktas.

19 — Žr. mano išvados byloje *Ghezelbash* 49 išnašą ir 60 punktą.

Antrasis klausimas

36. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Reglamento „Dublinas III“ 19 straipsnio 2 dalis reiškia, kad šis reglamentas negali būti taikomas, kai prieglobsčio prašytojas įrodo, kad buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijos bent tris mėnesius.

37. Migracijos tarnyba mano, kad 19 straipsnio 2 dalis reiškia, jog šis reglamentas netaikomas, kai prašytojas išvyksta iš valstybių narių teritorijos bent tris mėnesius. Tokiomis aplinkybėmis reikia pateikti naują prašymą pagal reglamentą.

38. Šveicarijos vyriausybė tik siūlo atsakymą į antrąjį klausimą. Jos nuomone, iš Reglamento „Dublinas III“ struktūros matyti, kad prašytojai neturėtų turėti teisės ginčyti III skyriaus kriterijų taikymo. Jei jie turėtų tokią teisę, kiltų pavojus visai Dublino sistemai. Su atsakomybės išnykimu susijusiu 19 straipsniu siekiama apsaugoti prašomos valstybės narės interesus. Šiai valstybei tenka pareiga įrodyti faktą, kad prašytojas išvyko iš ES teritorijos bent tris mėnesius. 19 straipsnio 2 dalimi nesiekiama apsaugoti asmeninių prieglobsčio prašytojo interesų. Vadinasi, šia nuostata negalima remtis nacionaliniuose teismuose pateikiant skundą ar prašymą persvarstyti sprendimą dėl perdavimo.

39. Man atrodo, kad pirmasis ir antrasis klausimai neišvengiamai glaudžiai susiję tarpusavyje. G. Karim teigia, kad Slovėnijos, kaip atsakingos valstybės narės, pareigos išnyko pagal 19 straipsnio 2 dalį, nes jis išvyko iš Europos Sąjungos teritorijos ilgesniam kaip trijų mėnesių laikotarpiui, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą. Nors jis nepateikė rašytinių pastabų Teisingumo Teismui, manau, jo pozicija iš esmės yra ta, kad reglamento 13 straipsnio 1 dalis (atitinkamas III skyriaus kriterijus) netaikoma, todėl Slovėnija negali būti atsakinga valstybė narė. Todėl, jo teigimu, atsakomybė tenka Švedijai.

40. Aiški 19 straipsnio 2 dalies formuluotė reiškia, kad prašomos valstybės narės (šiuo atveju Slovėnijos) pareigos atsiimti G. Karim padėtyje esantį prašytoją išnyksta tuo atveju, kai ši valstybė sugeba įrodyti, kad atitinkamas asmuo buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijos bent tris mėnesius. Šia nuostata prašomai valstybei narei suteikiama galimybė įvertinti, ar ji iš tiesų yra atsakinga valstybė narė taikant Reglamentą „Dublinas III“, atsižvelgdama į visus svarbius tiesioginius ar netiesioginius įrodymus, kaip nurodyta 22 straipsnio 2 dalyje.

41. Nagrinėjamoje byloje Švedijos institucijos pranešė Slovėnijai apie G. Karim pareiškimą, kad jis buvo išvykęs iš Europos Sąjungos bent tris mėnesius. Slovėnijos institucijos pakartojo savo sutikimą prisiimti atsakomybę pagal Reglamentą „Dublinas III“.

42. Slovėnijos patvirtinimas, kad ji sutinka būti atsakinga valstybe nare, *nėra* sprendimas dėl perdavimo, todėl dėl jo Švedijos teismams negalima teikti skundo ar prašymo persvarstyti pagal reglamento 27 straipsnio 1 dalį.

43. Tačiau galima įsivaizduoti, kad skundą ar prašymą persvarstyti galima pateikti dėl to, kokią įrodomąją vertę ir svorį Švedijos institucijos suteikė iš G. Karim gautai informacijai, nuspręsdamos perduoti jį Slovėnijai, nes tai susiję su tuo, ar Švedijos institucijos teisingai taikė III skyriaus kriterijus *priimdamos patį sprendimą dėl perdavimo*.

44. Reglamente nenustatytas skundo nagrinėjimo arba persvarstymo proceso intensyvumas, todėl šį klausimą turi reglamentuoti nacionalinės proceso teisės nuostatos, laikantis veiksmingumo principo.

45. Galiausiai, jeigu G. Karim gebėtų įrodyti, kad buvo išvykęs iš ES teritorijos bent tris mėnesius, bet kuris paskesnis prieglobsčio prašymas, pateiktas valstybės narės kompetentingoms institucijoms, būtų laikomas nauju prašymu ir dėl jo būtų pradėta nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra, taikant 19 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą. Šia prasme man atrodo, kad tikrasis klausimas nėra tai,

ar Reglamentas „Dublinas III“ „nebetaikomas“, kaip galima suprasti iš nacionalinio teismo pateikto antrojo klausimo formuluotės. Reglamentas tebetaikomas, tačiau, atsižvelgiant į faktines aplinkybes, jo taikymo rezultatas būtų kitoks, jeigu Švedija išliktų valstybe nare, atsakinga už G. Karim prieglobsčio prašymo nagrinėjimą.

Išvada

46. Atsižvelgdama į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Kammarrätten i Stockholm* (Stokholmo apeliacinis administracinis teismas, Švedija) pateiktus prejudicinius klausimus:

— 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, aiškintinas kaip reiškiantis, kad tokiomis aplinkybėmis, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, prašytojas turi teisę pagal šio reglamento 27 straipsnio 1 dalį pateikti teismui skundą ar prašymą persvarstyti ir prašyti patikrinti, ar kompetentingos institucijos teisingai taikė III skyriaus kriterijus, kai priėmė sprendimą perduoti jį kitai valstybei narei, kad ši išnagrinėtų jo tarptautinės apsaugos prašymą.

— Jeigu prieglobsčio prašytojas geba įrodyti, kad tenkina 19 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje įtvirtintas sąlygas, nes buvo išvykęs iš valstybių narių teritorijos bent tris mėnesius, bet kuris paskesnis prieglobsčio prašymas, pateiktas valstybės narės kompetentingoms institucijoms, laikomas nauju prašymu ir dėl jo pradedama nauja atsakingos valstybės narės nustatymo procedūra, taikant Reglamento Nr. 604/2013 19 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą.